

BUTLLETÍ

INTERN

nº 11, octubre i novembre 1985

Pau Claris, 106, 1r.1a.-08009 Barcelona tel. 302 01 44

CIEMEN

Centre Internacional
Escarré per a les Minories
Ètniques i Nacionalitats

L'Europa de les Nacions més a prop

El treball que hem realitzat durant els deu primers anys del CIEMEN per tal d'elaborar i difondre el projecte de l'Europa de les nacions està donant els seus fruits. Ho recordava Josep M. Espinàs quan, a propòsit d'un seu comentari sobre les desenes jornades internacionals de la nostra entitat, aparegut a l'«Avui» del 8 de setembre, escrivia: "EL CIEMEN ha anat fent, aquests deu anys, una feina més positiva que sorollosa, teixint lligams personals i de grups de gent inquieta de diversos països, i es pot dir que d'aquí a tres mesos -si els mitjans de comunicació no s'hi giren d'esquena- tindrà un reconeixement públic obligat: se li ha fet confiança perquè organitzi a Barcelona una Conferència de Nacions d'Europa Occidental sense Estat propi". En el mateix article, l'esmentat escriptor, remarcava que la proposta del CIEMEN, s'insereix en un "moviment històric críticament evolutiu" en el qual "és significatiu que els antics i perseguits ideals d'alliberament personal i d'alliberament nacional, agermanats, siguin la punta de llança de la reflexió 'progressista'. No podem fer una renovada Europa de les Nacions si, primer, els europeus no renovem les 'nocions', els conceptes en els quals es basa l'entesa humana".

Aquesta opinió, expressada per una persona de la categoria i del sentit crític tan afinat com és Josep M. Espinàs, ens encoratja i ens realitza en el nostre convenciment que el projecte de l'Europa de les Nacions és encertat i té futur.

Som ben conscients que l'Europa de les Nacions no és per demà. Ens hi apropem, però, en la mesura que continuem, sense defallir, treballant per tal que sigui una realitat. En tot cas, el CIEMEN persevera en aquesta tasca. Té davant seu ja una fita pròxima: la celebració de la Conferència de Nacions sense Estat d'Europa Occidental (CONSEO) els 27-30 de desembre. Durant els últims mesos hem preparat l'esdeveniment en diversos punts, a París, a Morgex (Vall d'Aosta), de nou a París, Cuixà, Barcelona), conjuntament amb altres entitats de diversos països que formem el Comitè Internacional de preparació.

Esperem que la CONSEO esdevingui un estímul, un pas important, l'inici d'una dinàmica més esperançadora, de cara a la construcció de l'Europa de les Nacions. Certament que la CONSEO serà un repte davant el miratge de l'entrada de l'estat espanyol, el 1 de gener de 1986, a les Comunitats Econòmiques Europees. Però, sobretot, serà un repte, com el preveu el citat article de Josep M. Espinàs, enfront del Sistema "l'estatalisme conservador i també un nacionalisme opressiu- que jugarà totes les seves cartes **contra** el projecte d'una Europa de les Nacions que podria esquerdar els motlles rigidament adoptats per les dretes i les esquerres clàssiques".

Balanç de les desenes jornades internacionals

En el BUTLLETÍ Intern n.9 (març-juny 1985) ens auguràvem que les jornades internacionals del CIEMEN d'enguany revestissin un caràcter festiu, fossin la digna celebració d'un aniversari assenyalat. Creiem que el nostre desig va ser ben satisfet. Pel nombre de participants -més d'un centenar-, per la qualitat de moltes intervencions i per la gran festa que les coronà, on l'alegria i la unió foren les notes dominants. La Festa va ser precedida per un immens pastís commemoratiu ofert a l'hora de sopar del dia 23 d'agost als iniciadors de les jornades, tingué un moment artístic, de qualitat, amb la intervenció de les cantants occitanes Rosina i Martina de Pèira, i una conclusió, que durà gairebé tota la nit, barrejada de balls, "cremats" i "queimades". Una veritable festa internacional i postmoderna, la definí un dels conferenciants.

El comunicat final de les jornades, que publiquem en el present BUTLLETÍ Intern, és prou expressiu perquè serveixi de balanç. Amb tot, una apreciació externa, sempre de Josep M. Espinàs en l'article repetidament citat, el títol del qual és "L'alternativa", ens el complementa: *"No és perquè sí que les jornades han unit aquests dos temes: 'moviments alternatius' i 'qüestió nacional'. De fet, l'un i l'altre afecten això que d'una manera tan vaga, però tan indicativa, se'n diu el Sistema, sigui el capitalisme liberal, sigui un pseudo-socialisme que actua com a capitalisme d'Estat. Aquestes formes -i d'altres, si fem cas de les variades i desconcertants etiquetes que s'atribueix el poder-d'organització política, econòmica i social tendeixen a limitar l'exercici de les llibertats de les persones i de les col·lectivitats; aquesta limitació satisfà determinats interessos, però cada vegada hi ha més gent que comença a veure que és un camí de fracàs ètic, econòmic, ecològic, etc.- per a la humanitat (...). Hi ha canvis que no són altra cosa que adaptacions circumstancials, amb les quals s'intenta sempre paraitzar l'autèntic canvi qualitatiu i indispensable per a encarriar la convivència i la solidaritat de les persones i dels pobles"*.

Donem a aquesta apreciació un valor també de balanç. Indirectament, almenys, ens ve a confirmar que les jornades han servit per aproximar i aglutinar punts de vista i posicionaments i, a partir d'ells, a potenciar les alternatives per a les quals el CIEMEN, des de fa deu anys, des de la seva existència, ha posat els seus esforços.

Interès creixent per l'Europa de les Nacions

Els temes europeus són a l'ordre del dia. En bona part perquè s'acosta la data de l'entrada de l'estat espanyol a la CEE i la gent vol tenir més informació sobre el

significat de la nostra integració al Mercat Comú. És el moment, doncs, de ser presents en els debats entorn a aquest tema. Per això, no perdem ocasió per explicar l'alternativa que suposa l'Europa de les nacions. Una alternativa que, durant els últims mesos, ha suscitat un interès creixent. Ho prova la quantitat de sol·licituds que rebem per exposar aquesta temàtica. Uns exemples significatius: el "Punt Diari", el diari català de Girona, en ocasió de la Diada Nacional (11 de setembre) ha publicat un dossier que tracta dels moviments d'alliberament nacional, en particular, dels europeus; dona un relleu a l'Europa de les Nacions amb un article d'Àngel Colom que parla de la CONSEO (Conferència de Nacions sense Estat d'Europa Occidental). Jordi Bañeras hi té un escrit sobre Bòsnia i Hercegovina. Gran part de material que serví per a elaborar aquest dossier (de 38 pàgines) ha estat cedit pel CIEMEN. Els editors ho fan constar en la capçalera: "Agraïm la col·laboració i el suport que hem rebut del CIEMEN a l'hora de confeccionar aquest especial". El nostre centre de documentació, malauradament encara massa modest, comença a ser útil. (Cal dir que aquest dossier està ben fet i que, per tant, el recomanem als nostres socis i altres persones que s'interessin per la temàtica). D'altra banda, Aureli Argemí ha publicat un article sobre l'Europa de les Nacions en un número sobre Europa de la revista basca "Punto y Hora" (setembre).

Seria llarga la llista de les nostres intervencions, sempre al voltant d'aquest tema, en diversos col·loquis organitzats per altres entitats del nostre país: a Sant Andreu de la Barca (10 de setembre), a un grup de sindicalistes alemanys (Barcelona, 18 d'octubre), a Llagostera (22 d'octubre), a Pineda de Mar (24 d'octubre) a escoles de Girona (6 de novembre) i de Barcelona (6 de novembre) i a Sallent (15 de novembre). Igualment han estat freqüents les nostres aportacions a diverses ràdios.

El tercer Tren de les Nacions

Poques vegades com aquesta diríem que la tercera ha estat la vençuda. Efectivament, el Tren de les Nacions que va dur a París, a la Seu de la UNESCO, una delegació popular catalana el dia 12 d'octubre, fou, en realitat el primer d'una sèrie, començada també un altre 12 d'octubre. Del 1982. Aleshores el Tren de les Nacions que ens havia de portar al Parlament Europeu no sortí de l'estació. Ens el prohibiren. Vam haver d'anar a Estrasburg en cotxes particulars. El segon tampoc no va poder fer-se. Viatjàrem a Ginebra, cap a la Comissió dels drets humans de l'ONU, en autocars. Era el 10 de juny de 1984.

Amb aquesta tercera iniciativa hem portat endavant, i dintre de la mateixa línia dels altres "trens", un dels projectes que animen la nostra entitat: difondre el fet nacional català a l'exterior. En els tres casos com a

Documents

1.- Comunicat final de les desenes jornades internacionals del Ciemen.

Més de cent persones, pertanyents a nacions sense estat propi i/o membres dels anomenats moviments alternatius, han participat en les desenes jornades internacionals del CIEMEN, a Cuixà (Catalunya Nord), els dies 18-25 d'agost de 1985. Després d'haver estudiat i confrontat opinions i experiències al voltant del tema "moviments alternatius i qüestió nacional" han arribat a les següents conclusions:

1) Els models de desenvolupament econòmic i social que defensen els capitalismes d'estat i liberal, dits avançats, no tan sols tendeixen, de fet, a controlar i limitar l'exercici de les llibertats de les persones i de les col·lectivitats humanes sinó també a destinar els àmbits naturals en què aquestes viuen al servei d'interessos irracionals que amenacen de destruir-los. Al mateix temps, demostren una capacitat creixent en assimilar els qui els contesten perquè afavoreixen l'individualisme, la massificació de la societat i el creixement econòmic a ultrança que repercuteix en les divisions, cada vegada més pronunciades i injustes, entre països i zones rics i països i zones pobres.

2) Els moviments alternatius, emergents en aquest context, si bé coincideixen sovint amb altres moviments reivindicatius d'una transformació de l'ordre o desordre mundial vigent, no s'identifiquen amb ells, en tant que cerquen sortir-se del cercle de referències als sistemes imperants. Proposen, en efecte, praxis i teoritzacions que impliquin canvis qualitatius de les mentalitats, dels modes de vida, de les relacions humanes que siguin veritablement humanitzadores, en les quals el respecte a les àrees de l'individual quotidià suposi el superament de la lògica del poder establert, fonamentada en el sexe, la llengua i cultura, la classe i la nacionalitat, i l'adaptació a les exigències ecològiques, en el sentit més ampli de la paraula, que s'imposen perquè l'home pugui mantenir i desenrotllar equibradament la pròpia dignitat.

3) En aquesta perspectiva, els moviments alternatius conflueixen, objectivament, en els punts bàsics que animen els moviments d'emancipació nacional. Aquests proposen, entre les seves finalitats, no reproduir les estructures de caràcter estatalista o superestatal, anacròniques avui i estimuladores de marginacions de tota mena, ni les forces disposades a defensar-les ni que sigui amenaçant la mateixa sobrevivència de la humanitat, reàcies a la participació creativa dels ciutadans en els centres de decisió i convertides en gestores del consumisme, que afecta ja des de la utilització de l'espai a la manera d'afrontar

les crisis econòmiques i socials. Per això, malgrat certes divergències detectades en alguns indrets, l'alliberament nacional plantejat dintre d'aquestes coordenades, esdevindria mancat si no assumís els alliberaments personals i col·lectius i ambientals que configuren els projectes fonamentals dels moviments alternatius. Aquests esdevindrien, per la seva banda, desenfocats, si no consideressin els moviments nacionalitaris com a portadors també d'alternativitat.

4) D'aquí que en el marc europeu, el treball que es va duent a terme per donar consistència al projecte de l'Europa de les Nacions esdevingui una alternativa global per a tots els moviments que volen replantejar-se, en termes que no suposin la perllongació de les categories adoptades per les dretes i esquerres càssiques emanades dels sistemes vigents, el sentit i la pràctica del progrés de la humanitat. Aquest projecte aposta per un aprofundiment de la democràcia directa, per la sobirania dels pobles nascuts i vivents gràcies a la voluntat dels qui s'hi identifiquen, per una autogestió de tots els recursos naturals i de producció, per les noves adquisicions de la llibertat i dels mitjans per aconseguir-la, per una cultura en què el respecte a la diferència, no a les relacions de força, sigui la pauta de la convivència i de la solidaritat. En definitiva, el projecte de l'Europa de les Nacions s'enriqueix amb l'aportació dels moviments alternatius perquè aquests li donen més elements per replantejar-se el significat alliberador dels drets humans individuals i col·lectius, en uns espais concrets que qualifiquen el seu exercici.

5) Davant d'aquestes anàlisis i constatacions, els participants a les jornades demanen que el CIEMEN organitzi reunions d'alt nivell entre els representants dels sectors més difosos dels moviments alternatius i dels moviments nacionalitaris europeus per tal de conèixer-se millor i crear una xarxa de col·laboració recíproca més estreta.

6) D'altra banda, els participants a les jornades, en fer un balanç dels deu anys del CIEMEN i dels deu anys en què aquestes s'han realitzat ininterrompudament, feliciten l'entitat que, amb el treball pacient de cada dia, ha arribat a promoure contactes entre moltes nacions sense estat propi, beneficiosos per augmentar la mútua entesa i solidaritat, la consciència nacional i la responsabilitat internacional. Una de les proves de l'eficàcia d'aquesta tasca permanent és el fet que el CIEMEN hagi adquirit prou confiança per ser convocant d'una Conferència de Nacions sense Estat propi d'Europa Occidental (CONSEO) que, insinuada ja durant les sisenes jornades internacionals, serà una realitat el proper mes de desembre.

2.- Adjuntem a aquest butlletí Document de convocatòria de la CONSEO (Conferència de Nacions sense Estat de l'Europa Occidental)

1. Comulgua final de las daciones tomadas internu- cionala del Ciema

Las daciones tomadas internacionales del Ciema son aquellas que se refieren a las daciones tomadas internacionales del Ciema. Estas daciones tomadas internacionales del Ciema son aquellas que se refieren a las daciones tomadas internacionales del Ciema.

Las daciones tomadas internacionales del Ciema son aquellas que se refieren a las daciones tomadas internacionales del Ciema. Estas daciones tomadas internacionales del Ciema son aquellas que se refieren a las daciones tomadas internacionales del Ciema.

Las daciones tomadas internacionales del Ciema son aquellas que se refieren a las daciones tomadas internacionales del Ciema. Estas daciones tomadas internacionales del Ciema son aquellas que se refieren a las daciones tomadas internacionales del Ciema.

Las daciones tomadas internacionales del Ciema son aquellas que se refieren a las daciones tomadas internacionales del Ciema. Estas daciones tomadas internacionales del Ciema son aquellas que se refieren a las daciones tomadas internacionales del Ciema.

Els Països Catalans representats a Nicaragua

El dia 3 de setembre, Oriol Ferrer, membre del Secretariat del CIEMEN viatjà fins a Nicaragua per representar als Països Catalans en la "Semana Internacional por la Paz en Nicaragua".

Aquesta setmana es programà del 8 al 15 de setembre i esdevenia una continuació a l'acció de denúncia que el Ministre d'afers exteriors de Nicaragua, Pare Miguel D'Escoto, portà a terme amb el símbol del dejuni durant el mes de juliol.

De les diferents xerrades d'aquesta "setmana per la pau", destacaren especialment les del Bisbe català, amb diòcesi al Brasil, Mn. Pere Casaldàliga, el professor italià Guillo Girardi i el teòleg de l'alliberament Leonardo Boff. Hi hagueren també visites a diverses poblacions del país: León, Estelí, Achuapa, Lechecua-gos, Matagalpa, etc... cadaescuna amb motius i experiències diferents, desde la visita a una presó de règim obert fins a la participació en una assemblea miskita amb la "Comissió per l'Autonomia de la Costa Atlàntica". Per primer cop en la recent història del continent americà, un poble indi està sent reconegut i, per ell mateix, redactant un procés d'autonomia i d'autogovern de reconeixements lingüístics, culturals, econòmiques, etc... que, també per primer cop, els situa en un primer graó que si no definitiu pot ésser decissiu cap a la seva autodeterminació com a poble.

Aquest viatge serví també per fer lligams amb els representants del Govern Nicaragüenc i Cubà així com també amb representants indis de la Costa Atlàntica per convidar-los a la Conferència de Nacions Sense Estat d'Europa Occidental (CONSEO).

Per últim volem posar a disposició vostra les publicacions que amb aquest viatge, l'Oriol Ferrer, va portar per fons de documentació de la nostra entitat: La Gramàtica Miskita, Quaderns d'alfabetització en llengua Sumu i Miskita, el text del projecte d'autonomia per a la Costa Atlàntica, les Revistes "Wani" del Centre d'Investigació i Documentació de la Costa Atlàntica i "Pensamiento Propio" de l'INIES de Managua així com diverses publicacions de Nicaragua sobre el sandinisme i el país en general.

D'esquerra a dreta: Oriol Ferrer del Ciemen, el Pare Miguel d'Escoto Ministre d'Afers exterior de Nicaragua, Mª Lluïsa Comín de la Fundació Comín, el Bisbe Pere Casaldàliga, Joan Gomís de Justícia i Pau, durant la celebració de la "SEMANA INTERNACIONAL POR LA PAZ EN NICARAGUA"

reivindicació davant els grans organismes que haurien de vetllar per tal que tots els pobles puguin exercir els propis drets, però que, de fet, en marginen molts, com el nostre. Les tres iniciatives, efectuades al si de la Comissió Internacional de la Crida a la Solidaritat, de la qual el CIEMEN n'és motora, han estat, en cert sentit, substitutòries en tant que han suplert deficiències constatades quan els nostres representants legals surten a fora. Ben sovint aquests no parlen "clar i català" de les aspiracions d'una gran part del poble català; per exemple, del nostre dret col·lectiu a l'autodeterminació o de ser presents en les institucions internacionals com a poble diferenciat i amb totes les conseqüències.

El tercer Tren de les Nacions, a més d'haver-nos conduït a la Seu de la UNESCO, on lliuràrem una carta adreçada al Director General (la reproduïm en aquest número), ens permeté fer dos actes prou significatius: un miting de solidaritat amb els pobles no europeus dependents encara de l'estat francès, al Centre Beau-bourg, "temple" de la cultura francesa, i l'encadenament de protesta protagonitzat per un grup de viatgers d'aquest Tren, a Brusel·les, davant d'un dels palaus que allotja Europàlia '85, magna exposició de la "cultura" de l'estat espanyol en la qual les cultures reals i diverses d'aquest estat són ignorades i àdhuc menyspreades, com a tals.

En fi, accions simbòliques que han aconseguit, sobretot, augmentar el grau de conscienciació nacional i internacional de les gairebé set-centes persones que vam reunir-nos a la UNESCO i dels milers de conciutadans que seguiren mentalment el recorregut del Tren de les Nacions amb la màxima atenció i interès.

Altres activitats

Participació a Bilbo/Bilbao en un simposi europeu

Jordi Bañeras, membre de la Junta, i Aureli Argemí, secretari general, han participat a Bilbo/Bilbao, els dies 23-26 de setembre, en el simposi "Repercussions a Euskadi de l'entrada de la Comunitat Econòmica Europea", organitzat per la Institució socio-cultural IPES. Aureli Argemí intervingué en el col·loqui-debat sobre "l'Europa dels pobles o de les regions econòmiques", juntament amb l'advocat, proper a Herri Batasuna, J.M. Montero, i el diputat pel Partit Nacionalista Basc, Ion Gangoiti. Per la seva banda, Jordi Bañeras donà una conferència entorn al "bilingüisme a Europa", en el marc de l'àmbit titulat "l'educació a Europa". Ambdues aportacions tingueren un ressó en els mitjans de comunicació d'Euskadi. I la presència de membres de la nostra entitat en aquelles terres l'aprofitaren algunes persones i associacions per establir contactes més estrets amb el CIEMEN. D'aquests contactes n'hauria de sortir la constitució definitiva d'un secretariat del CIEMEN al País Basc, tantes vegades projectat però encara no operatiu com voldríem.

El CIEMEN en el cinquè aniversari de l'ADAC

L'ADAC de Girona (Associació d'Acció Cultural) ha celebrat el cinquè aniversari de la seva fundació amb una sèrie d'actes. Va manifestar-nos un gran interès per tal que el CIEMEN col·laborés, activament, en la preparació i realització d'un acte de solidaritat internacional. El 5 d'octubre, al vespre i a l'aire lliure, a la Rambla de Girona, aquest acte va comptar amb la participació d'un representant gallec, X. Lombao, d'un representant eritreu, K. Teclé, i de dos representants dels Països Catalans, Aureli Argemí, del CIEMEN, i J.

Sanchis d'Acció Cultural del País Valencià. Els dies 5 i 6 els nostres socis Oriol Ferrer i Jordi Sánchez van assistir a tots els actes festius de l'esmentat aniversari. Donaren a conèixer el treball del CIEMEN i van informar, servint-se de vídeos, sobre els nostres projectes relacionats amb l'Europa de les Nacions.

El CIEMEN i el "Fons català per al desenvolupament"

En el n.9 del BUTLLETÍ intern informàvem que el CIEMEN havia estat elegit per formar part de la Comissió gestora que havia de preparar la constitució del "Fons català per al desenvolupament". Des d'aleshores hem anat treballant activament, amb les altres entitats d'aquesta Comissió, en l'elaboració dels estatuts del futur Consorci i en la captació de nous associats. Aquests han augmentat d'una manera considerable. Cal remarcar que entre els ajuntaments que han manifestat la seva adhesió hi ha el de Barcelona i d'altres ciutats importants del nostre país. Anem, doncs, avançant cap a la vertebració d'un organisme que canalitzarà una solidaritat internacional, un dels objectius cabdals del CIEMEN. L'acte constitutiu del Fons es farà, probablement, a finals d'any. Mentrestant hem anat mantenint l'interès pels pobles d'Etiòpia i Eritrea. Jordi Sánchez i Aureli Argemí van intervenir en les festes del barri del Coll-Vallcarca de Barcelona, el 4 d'octubre, que culminaren amb un concert benèfic pel esmentats pobles.

El vice-president del CIEMEN, Sr. Ricard Vendrell, encapçala les delegacions internacionals en la "KORRIKA" (Marxa popular per la llengua Basca) d'enguany, al País Basc

